

Munich Personal RePEc Archive

Certification - a tool for “green” communications in global trade

Ivanova, Daniela

University of National and World Economy

2018

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/96038/>
MPRA Paper No. 96038, posted 18 Sep 2019 06:06 UTC

Даниела Иванова

**Сертификацията –
инструмент за „зелени“ комуникации в глобалната търговия**

Резюме

Последните десетилетия бележат огромен скок в развитието на индустриализацията и увеличаването на потреблението. Това, естествено, прави икономическите дейности, свързани с използването на все повече ресурси и генерирането на увеличаващи се количества отпадъци, отговорни в голяма степен за влошаване на състоянието на околната среда. За да се намали отрицателното въздействие, е необходима промяна, която изисква участието на всички заинтересовани страни – потребители, бизнес и държавни институции. Това може да се постигне, като всеки участник по веригата поеме своята отговорност за действията си. Производителите - като намалят потреблението на ресурси и като произвеждат по начин, щадящ околната среда. Потребителите - като потребяват отговорно, отчитайки влиянието на използваните продукти и услуги върху природата. Държавата – като създаде условия и стимулира по подходящ начин прилагането на устойчиви модели на производство и потребление.

Съществен момент в тази промяна играе комуникацията между отделните заинтересовани страни. Сертификационните системи успешно могат да изпълнят ролята на инструмент, информиращ за прилагането на подходящи устойчиви практики и да потиснат информационната асиметрия на пазара.

Изложеното дотук определи и основната цел на монография, а именно да представи възможностите на сертификационните схеми като инструмент за предоставяне на информация към заинтересованите страни за прилагане на устойчиви практики в България.

С цел идентифициране на възможностите на сертификацията за предоставяне на специфична информация в монографията са анализирани мотивацията на бизнеса за прилагането на устойчиви практики и възприятията и нагласите на потребителите към подобни практики. Оценката в хода на изследването ще докаже тезата, че сертификационните схеми са подходящ информационен инструмент за „зелена“ комуникация към заинтересованите страни в глобалната търговия.

В първата глава на монографичния труд са изяснени теоретичните основи на сертификацията, хронологията на развитието и ролята ѝ за потискане на информационната асиметрия. Направена е класификация на различните видове сертификационни схеми и са определени заинтересованите страни от дейностите по сертификация.

Във втората глава, посветена на сертификационните схеми от вида „бизнес – потребител“, е направен анализ на продуктовата сертификация. Обобщени са „зелените“ сертификационни схеми, като специално внимание е отделно на маркировките за качество, екологичните и социалните/етичните маркировки. Направен е сравнителен анализ на европейски и български практики за разпознаване на „зелените“ сертификационни схеми от вида „бизнес – потребител“. Резултатите от проведено емпирично проучване за информираността и нагласите на българските потребители към „зелените“ сертификационни схеми от трета независима страна показват, че се разпознават твърде ограничен брой такива схеми. Потребителите се нуждаят от повече информация за маркировките, за начините на производство и преработка, за стандартите, сертификационните схеми и контрола. Наличието на информационна асиметрия от своя страна пречи на развитието на пазара на продукти с екологични и етични характеристики в страната. Ограниченото проникване на пазара на екологични продукти, в съчетание със слабата информираност на българските потребители, открива вратата за появата на нерегламентирани екомаркировки и създава възможност за допълнително объркване и липса на доверие сред потребителите.

В третата глава са разгледани сертификационните схеми от вида „бизнес – бизнес“. Анализирани е сертификацията на системи за управление, свързани с качеството, безопасността и др. Изследвани са мотивите и ползите от прилагане на

подобни сертификационни схеми, отнасящи се до опазването на околната среда в света. Резултатите от проведено емпирично изследване сред фирми в България с внедрена и сертифицирана система за управление на въздействието върху околната среда показва, че прилагането на „зелените“ сертификационни схеми носи осезаеми и реални ползи за бизнеса – както по отношение на опазването на околната среда, така и за подобряването на социалното и икономическото представяне на фирмата и за по-доброто спазване на действащото законодателство в областта. Сравняването на мотивите и резултатите от внедряването на Системи за управление на въздействието върху околната среда установи, че очакванията и ползите съвпадат в голяма степен, което предполага и висока степен на удовлетвореност от прилагането на тези схеми.

В последната четвърта глава е направен анализ на слабостите и недостатъците на „зелените“ сертификационните схеми. Обобщени са ползите и предимствата им като инструмент за комуникация между заинтересованите страни.

В хода на изследването е доказано, че допълнителните сигнали от сертификационните схеми за прилагане на устойчиви практики, улесняват трансакциите между участниците по веригата на доставки и са надежден източник на информация за потребителите. Сертификацията, за да изпълнява своята роля на информационен инструмент за прилагане на устойчиви „зелени“ практики, трябва да бъде независима и обективна. Спазването на тези принципи изисква провеждането на непрекъснати анализи за влиянието на пазарната структура върху осигуряването на надеждност на сертификационните услуги.

Монографията е насочена към „зелената“ сертификация, чието въздействие върху заинтересованите страни все още не е достатъчно изучено в нашата страна. Публикуваните изследвания представляват първите по рода си анализи в тази област и предлагат отговор на въпросите познават ли българските потребители и бизнеса „зелените“ сертификационни схеми, търсят ли ги на пазара и как им въздействат.

София, 2018 г.